

vizualna logika žamora: non-all

Miško Šuvaković

Nika Radić je tijekom posljednjih godina razradila neobičan žanr dinamične bihevioralne projekcijske arhitekture. Riječ je o projekcijama pokretnih slika u konkretnom arhitektonskom prostoru, bez obzira da li je riječ o eksterijerima ili fasadama, interijerima ili zidnim konstelacijama, međuprostorima ili pasažima tj. dovratcima, nišama ili prozorima. Izvedeći odnos arhitektonskog prostora i okretnih slika ona je stvorila neizvjesne privremene dinamične instalacije. Riječ je o dematerijalizaciji prostora i materijalizaciji tj. oprostorenju pokretne ekranske slike.

U njenim instalacijama je, najčešće, tematiziran ljudski uspjeti ili neuspjeti komunikacijski odnos. Komunikaciju predočava kao razmjenu, interakciju, obraćanje, suodnošenje, prisutnost, subjektivnost ili intersubjektivnost. Ona radi sa režimima komunikacije sa sobom (kako komuniciram sama sa sobom) i sa režimima komunikacije sa drugima ili među drugima. Usredotočena je na intimne situacije privatnosti u svakodnevnom životu ili na javne situacije tjelesnog iznajmljenog rada, odnosno, javne zabave. Situacija je za nju lociran, identificiran i prezentiran interval vremena u nekom prostoru, u nekoj životnoj situaciji.

Njeni radovi su zasnovani na razini djelovanja vizualnog ili audiovizualnog afekta ekrana interpoliranog u arhitekturu. Njeni radovi su zasnovani na minimalnim intenzitetima. Njen afektivni minimalizam ima za cilj sugerirati potencijalnost ljudskog odnosa, a ne izvedbenu dorečenost predodčenih oblika života. Jednom prilikom je Nika Radić zapisala: "Ovo su možda izrazi mojih kontinuiranih interesa: kako prostor radi i kako ljudi komuniciraju." Odnos prostora koji ljudi zaposjedaju i komunikacije koju ljudi pokušavaju ostvariti otvara polje kontroliranih afekata potencijalnosti. Potencijalnost je ono što gledatelj opaža kao vizualni, audiovizualni ili audiovizualnoprostorni događaj. Potencijalnost se pokazuje u čulno predodčivim modalitetima kao oblikovana virtualnost koja se ispunjava u ljudskom svijetu.

Instalacija izvedena u Novigradu je postavka projekcije u interijeru, na zidu galerije. Projicirana je slika koja prikazuje umjetnicu s lica, kako stoji ispred nekog prostora: zid, vrata, izlog ili nesto slično. Ona izgleda opušteno, tek naslućeno nervozno. Izgleda kao netko tko je došao odnekud, i sada stoji ispred i očekuje nekog ili nešto da se pojavi. Prvi utisak je da je ona ispred nekog unutrašnjeg prostora, nekakve prostorne, vjerojatno, duboke pozadine koja je sugerirana žamorom. Ako bi se slika narativizirala moglo bi se reći, na primjer, da je N.R. bila u restoranu, kafeu ili birtiji, da je izašla ispred vrata, da očekuje nekog i da je statična kamera frontalno zabilježila nju u iščekivanju nekog ili nečeg tu ispred.

Snimak je statičan. Ona se minimalno pokreće u mjestu. Pravi izvjesne grimase. Gestikulira rukama. Sve su to minimalni pokreti, gotovo uobičajeni, gotovo svakodnevni pokreti. Može se govoriti o koreografiji svakodnevice. Njeni pokreti ili, možda, pokreti nekog drugog/drugih su dovedeni do vidljivosti. Video snimak pokreta može biti dokumentarni kontinuirani snimak jednog trejnutka njenog bivanja "ispred", ali i animacija mnoštva fotografija snimljenih uzastopno u kontinuitetu. Odnos statičnog i dinamičnog je relativan i time sugestivan u smislu predočavanja pokreta, segmenta ponašanja. Kamerom je prisvojen jedan događaj. Događaj je prenesen iz stvarnog u fikcionalni prostor galerije.

Kod gledatelja postoji neskrivena upitanost: da li vidi/čuje stvarni događaj ili vidi/čuje audiovizualnu predstavu nekog stvarnog ili fikcijskog događaja? Da li vidi Niku Radić koja čeka nekog ispred ulaza u...? ili vidi kako Nika Radić predstavlja tj. zastupa nekog u ulozi osobe koja čeka nekog negdje u žamoru glasova? Ambivalentni odnos faktičnosti i fikcionalnosti audiovizualne projekcije je pojačan njenim smještanjem u artificialni prostor galerije.

Galerija nije ništa drugo do mjesta u kojem se fakti preobražavaju u fikcije, a fikcije dovode u sumnju i pokušavaju dokučiti kao činjenice. Riječ je o povezivanju fakata i fikcija u sasvim neutralnom događaju iščekivanja. Iščekivanje kao potvrda prisutnosti. Ali, sa ovom video instalacijom kao i sa drugim video instalacijama Nike Radić (Tulum ili Čaj sa Olivijom) kao da se sugerira da iza privida neutralnosti, minimalnih oblika ponašanja i jednostavnih modaliteta obraćanja sebi i drugima, postoji još nešto? Da to što vidimo i čujemo nije sve - da konsekvence toga da

postoji još nešto što ne razumijemo i neprisvajamo sugeriraju potencijalnost koja destabilizira odnose fikcije i faktičnosti samog života.

Tekst iz kataloga izložbe „Vernissage“ u galeriji Rigu u Novigradu, 2012.